

**УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ**

ISSN 1857-7059

**ГОДИШЕН ЗБОРНИК
2012
YEARBOOK
2012**

ГОДИНА 3

VOLUME III

**GOCE DELCEV UNIVERSITY – STIP
FACULTY OF PHILOLOGY**

**ГОДИШЕН ЗБОРНИК
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ
YEARBOOK
FACULTY OF PHILOLOGY**

За издавачот

проф. д-р Виолета Димова

Издавачки совет

Проф. д-р Саша Митрев
Проф. д-р Блажо Боев
Проф. д-р Лилјана Колева Гудева
Проф. д-р Виолета Димова
Доц. д-р Јованка Денкова
Доц. д-р Махмут Челик
Доц. д-р Ранко Младеноски
М-р Ристо Костуранов

Редакциски одбор

Проф. д-р Виолета Димова
Вонр. проф. Луси Караниколова
Доц. д-р Толе Белчев
Доц. д-р Билјана Ивановска
Доц. д-р Јованка Денкова
Доц. д-р Марија Леонтиќ
Доц. д-р Марија Кусевска
Доц. д-р Марија Кукубајска
Виш лектор м-р Снежана Кирова
М-р Весна Коцева

Главен уредник

Доц. д-р Билјана Ивановска

Одговорен уредник

Доц. д-р Нина Даскаловска

Јазично уредување

Даница Гавриловска-Атанасовска
(македонски јазик)

Доц. д-р Марија Кукубајска
(англиски јазик)

Техничко уредување

Славе Димитров, Благој Михов

Печати

Печатница „2-ри Август“ - Штип
Тираж - 300 примероци

Редакција и администрација
Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип
Филолошки факултет
ул. „Крсте Мисирков“ 10А
п. фах 201, 2000 Штип
Р. Македонија

Editorial board

Prof. Sasa Mitrev, Ph.D.
Prof. Blazo Boev, Ph.D.
Prof. Liljana Koleva – Gudeva, Ph.D.
Prof. Violeta Dimova, Ph.D.
Ass. Prof. Jovanka Denkova, Ph.D.
Ass. Prof. Mahmut Chelik, Ph.D.
Ass. Prof. Ranko Mladenoski, Ph.D.
Risto Kosturanov, M.Sc.

Editorial staff

Prof. Violeta Dimova, Ph.D.
Asoc. Prof. Lusi Karanikolova Ph.D.
Ass. Prof. Tole Belcev, Ph.D.
Ass. Prof. Biljana Ivanovska, Ph.D.
Ass. Prof. Jovanka Denkova, Ph.D.
Ass. Prof. Marija Leontic, Ph.D.
Ass. Prof. Marija Kusevska, Ph.D.
Ass. Prof. Marija Kukubajska Ph.D.
Lecturer Snezana Kirova, M.A.
Vesna Koceva, M.A.

Managing editor

Ass. Prof. Biljana Ivanovska, Ph.D.

Editor in chief

Ass. Prof. Nina Daskalovska, Ph.D.

Language editor

Danica Gavrilovska–Atanasovska
(Macedonian)
Ass. Prof. Marija Kukubajska, Ph.D.
(English)

Technical editor

Slave Dimitrov, Blagoj Mihov

Printing

„Vtori Avgust“ - Stip
Printing No 300

Address of editorial office

Goce Delcev University–Stip
Faculty of Philology
Krste Misirkov 10A
PO box 201, 2000 Stip
R. of Macedonia

СОДРЖИНА CONTENT

д-р Билјана Ивановска ПРАКТИЧНИ ИДЕИ ЗА ПРЕДАВАЊЕ (начини како да се добие фидбек -повратна информација од студентите) Biljana Ivanovska, Ph.D. PRACTICAL IDEAS FOR TEACHING (HOW TO OBTAIN STUDENTS FEEDBACK)	9
м-р Весна Коцева, м-р Татјана Уланска ПОТРЕБА ОД ВОВЕДУВАЊЕ НА АКТИВНОСТИ ЗА ОБРАБОТКА НА ИНПУТ НА ЧАСОТ ПО НЕМАЈЧИН ЈАЗИК Vesna Koceva M.A., Tatjana Ulanska M.A. THE NEED FOR INTRODUCTION OF ACTIVITIES FOR INPUT PROCESSING IN FOREIGN LANGUAGE CLASSES	13
д-р Нина Даскаловска, д-р Билјана Ивановска ЛЕКСИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА Nina Daskalovska Ph.D., Biljana Ivanovska Ph.D. LEXICAL COMPETENCE	19
д-р Брикена Џафери, д-р Гезим Џафери ПРЕЧКИ ВО УЧЕЊЕТО И УСВОЈУВАЊЕ НА ВТОР ЈАЗИК Brikena Xhaferri Ph.D., Gezim Xhaferri Ph.D. LEARNING DISABILITIES AND SECOND LANGUAGE ACQUISITION	33
м-р Марија Тодорова, м-р Даринка Маролова НЕВЕРБАЛНАТА КОМУНИКАЦИЈА КАКО ТРАНСКУЛТУРНА КАТЕГОРИЈА Marija Todorova M.A., Darinka Marolova M.A. NON-VERBAL COMMUNICATION AS A TRANSCULTURAL CATEGORY ..	39
проф. д-р Емилија Петрова Ѓорѓева, Ана Ѓорѓева ИЗУЧУВАЊЕ НА СТРАНСКИ ЈАЗИК ПРЕКУ ИГРА Emilija Petrova Gjorgjeva Ph.D, Ana Gjorgjeva LEARNING FOREIGN LANGUAGE THROUGH GAME	43
м-р Јане Јованов, Елена Тупаревска КОРИСТЕЊЕ НА ВИДЕОМАТЕРИЈАЛИ ВО ПОЧЕТНАТА ЕТАПА НА ИЗУЧУВАЊЕ НА СТРАНСКИОТ ЈАЗИК Jane Jovanov M.A., Elena Tuparevska THE USE OF VIDEO MATERIALS IN EARLY FOREIGN LANGUAGE LEARNING	55

д-р Билјана Ивановска, д-р Нина Даскаловска ПЕРСОНАЛИЗАЦИЈАТА ВО НАСТАВАТА ПО СТРАНСКИ ЈАЗИК НЕ Е САМО НАУКА, ТУКУ И УМЕТНОСТ Biļjana Ivanovska, Ph.D., Nina Daskalovska, Ph.D. PERSONALIZATION IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING IS NOT ONLY SCIENCE BUT ART AS WELL.....	65
м-р Марија Тодорова СЕМИОТИЧКИ АСПЕКТ И СИСТЕМНОСТ НА ШПАНСКИОТ ЈАЗИК КАКО ДЕЛ ОД НАСТАВНИОТ ПРОЦЕС Marija Todorova M.A. SEMİOTIC ASPECT OF THE SPANISH LANGUAGE AND THE LANGUAGE AS A SYSTEM IN THE TEACHING PROCESS	69
м-р Весна Коцева КООПЕРАТИВНОТО УЧЕЊЕ КАКО МЕТОД ЗА РАЗВИВАЊЕ НА КОМУНИКАТИВНИТЕ ВЕШТИНИ Vesna Kocева M.A. COOPERATIVE LEARNING AS A METHOD FOR DEVELOPING COMMUNICATIVE SKILLS	77
д-р Нина Даскаловска МЕНТАЛЕН ЛЕКСИКОН Nina Daskalovska, Ph.D. MENTAL LEXICON	83
д-р Снежана Ставрева Веселиновска ЗОШТО ДЕЦАТА ПОМИНУВААТ ПОМАЛКУ ВРЕМЕ ВО ПРИРОДНАТА СРЕДИНА Snezana Stavreva Veselinovska Ph.D. WHY CHILDREN SPEND LESS TIME OUTDOORS	95
м-р Загорка Донска ЗАСТАПЕНОСТА НА МОРАЛНИТЕ ВРЕДНОСТИ ВО УЧЕБНИЦИТЕ ПО МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК ВО ОСНОВНОТО ОБРАЗОВАНИЕ (ПРЕДМЕТНА НАСТАВА) ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА Zagorka Donska, M.A. THE PRESENCE OF THE MORAL VALUES IN THE TEXT-BOOKS OF MACEDONIAN LANGUAGE IN THE PRIMARY EDUCATION IN REPUBLIC OF MACEDONIA	107
м-р Мима Костова КОМПАРАТИВНИОТ ПРЕГЛЕД НА МЕРКИТЕ ПРОТИВДЕВИЈАНТНОТО ОДНЕСУВАЊЕ НА УЧЕНИЦИТЕ ВО МИНАТОТО И ДЕНЕС Mima Kostova M.A. COMPARATIVE REVIEW OF THE MEASURES AGAINST DEVIANT PUPIL BEHAVIOR IN THE PAST AND NOWADAYS	115

м-р Даринка Маролова КОНСЕКУТИВНО ТОЛКУВАЊЕ Darinka Marolova M.A. CONSECUTIVE INTERPRETATION	123
м-р Јована Караникиќ ПРЕДИЗВИК И ПРЕВОДЛИВОСТ НА ТОПОНИМИТЕ: СТАРАТА ЧАРШИЈА И БИТ-ПАЗАР ВО ИТАЛИЈАНСКИТЕ ПРЕВОДИ НА СОВРЕМЕНАТА МАКЕДОНСКАТ КНИЖЕВНОСТ. Jovana Karanikik M.A. THE CHALLENGE AND THE TRANSLATABILITY OF THE TOPONYMES: STARA CARSIIJA AND BIT-PAZAR IN THE ITALIAN TRANSLATIONS OF THE MACEDONIAN CONTEMPORARY LITERATURE	129
м-р Даринка Маролова, Костадин Голаков УЛОГАТА И ЗНАЧЕЊЕТО НА ТОЛКУВАЧОТ Darinka Marolova M.A., Kostadin Golakov INTERPRETER'S ROLE AND IMPORTANCE	137
д-р Билјана Ивановска, д-р Нина Даскаловска МОДАЛНИТЕ ЧЕСТИЧКИ ВО ГЕРМАНСКИОТ ЈАЗИК И НИВНИТЕ ПРЕВОДНИ ЕКВИВАЛЕНТИ ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК Biljana Ivanovska Ph.D., Nina Daskalovska Ph.D. MODAL PARTICLES IN THE GERMAN LANGUAGE AND THEIR MACEDONIAN COUNTERPARTS	145
м-р Драгана Кузмановска, м-р Биљана Петковска ИМЕНСКИТЕ ФРАЗЕОЛОГИЗМИ СО КОМПОНЕНТАТА ЗООНИМИ РАЗГЛЕДУВАНИ ВО МАКЕДОНСКИОТ, ГЕРМАНСКИОТ И АНГЛИСКИОТ ЈАЗИК. Dragana Kuzmanovaska M.A., Biljana Petkovska M.A. NOUN PHRASES WITH ZOONYM COMPONENTS IN MACEDONIAN, GERMAN AND ENGLISH	151
д-р Марија Кусевска ЗА ПОИМОТ ЛИЦЕ ВО ПРАГМАТИКАТА Marija Kusevska Ph.D. ON THE NOTION OF <i>FACE</i> IN PRAGMATICS	157
д-р Марија Леонтиќ АТАТУРК, ТУРСКИОТ ЈАЗИК И АЛФАБЕТСКАТА РЕФОРМА Marija Leontik, Ph.D. ATATURK, TURKISH LANGUAGE AND THE ALPHABETIC REVOLUTION.	167
д-р Октај Ахмед ТРЕТОСЛОЖНИОТ И ДИСТИНКТИВНИОТ АКЦЕНТ ВО ТУРСКИТЕ ГОВОРИ ОД ОХРИДСКО-ПРЕСПАНСКИОТ РЕГИОН Oktaj Ahmed Ph.D. THIRD-SYLLABLE AND DISTINCTIVE STRESS IN THE TURKISH DIALECTS OF OHRID-PRESPA REGION	175

- д-р Виолета Николовска**
ЛИТЕРАТУРНИТЕ ЈАЗИЦИ ВО СОВРЕМЕН КОНТЕКСТ
Violeta Nikolovska Ph.D.
STANDARD LANGUAGES IN CONTEMPORARY CONTEXT 183
- д-р Ранко Младеноски**
ДЕЛАТА НА МАЖОВСКИ, ЦЕПЕНКОВ И ПРЛИЧЕВ
ЗА АЛЕКСАНДАР III МАКЕДОНСКИ
Ranko Mladenoski, Ph.D.
THE WORKS OF MAZHOVSKI, CEPENKOV I PRLICHEV RELATED TO
ALEXANDER III OF MACEDON 189
- д-р Јованка Денкова, д-р Махмут Челик**
„ОЧЕРКИ БЕЛГРАДА“ ОД КОНСТАНТИН ПЕТКОВИЧ –
АВТЕНТИЧНО СВЕДОШТВО ЗА МЕШАЊЕТО НА КУЛТУРИТЕ НА
БАЛКАНОТ
Jovanka Denkova Ph.D, Mahmut Celik Ph.D
„THE OUTLINE OF BELGRADE“ BY KONSTANTIN PETKOVICH - AN
AUTHENTIC TESTIMONY OF THE MIXTURE OF CULTURES ON THE
BALKANS 197
- м-р Ева Велинова**
ПОЛИТИЧКАТА МИСЛА И КНИЖЕВНОТО ДЕЛО НА НИКОЛО
МАКИЈАВЕЛИ ВО 16-ВЕКОВНА ИТАЛИЈА
Eva Velinova M.A.
THE POLITICAL THOUGHT AND THE LITERARY WORK OF NICCOLO
MACHIAVELLI IN XVI CENTURY ITALY 203
- д-р Луси Караниколова**
ЗА РАСКАЗНОСТА ВО ЛИРСКИ КОНТЕКСТ
(Кон „Гулабии“ на Станко Враз)
Lusi Karanikolova Ph.D.
ON THE NARRATIVENESS IN LYRICAL CONTEXT (IN „GJULABII“ BY
STANKO VRAZ) 211
- д-р Махмут Челик, д-р Јованка Денкова**
ТВОРЕШТВОТО НА ХУСЕЈИН СУЛЕЈМАН ВО КОНТЕКСТ НА
ЦЕЛОКУПНАТА ТУРСКА КНИЖЕВНОСТ ЗА ДЕЦА
Mahmut Celik Ph.D., Jovanka Denkova Ph.D.
THE WORK OF HUSEIN SULEIMAN IN THE CONTEXT OF THE
OVERALL TURKISH CHILDREN'S LITERATURE 217
- д-р Марија Емилија Кукубајска**
КНИЖЕВНОСТА, КУЛТУРАТА, НАУКАТА И РЕЛИГИЈАТА
ЗА ПОИМАЊЕ НА КОНЕЧНОСТА И ВЕЧНОСТА
Marija Emilija Kukubajska Ph.D.
LITERATURE, CULTURE, SCIENCE AND RELIGION AND THEIR
APPROACH TO ASPECTS OF FINITENESS AND ETERNITY OF LIFE 223

м-р Снежана Кирова ХАКСЛИЕВИТЕ ПОГЛЕДИ НА ЛИТЕРАТУРА Snezana Kirova M.A. HUXLEY'S VIEWS OF LITERATURE	233
д-р Весна Мојсова-Чепишевска ПИНОКИО И ШЕЌЕРНОТО ДЕТЕ Vesna Mojsova-Chepisevska, Ph.D. PINOCCHIO AND THE SUGAR CHILD	239
м-р Наталија Поп Зариева КНИЖЕВНИТЕ ДЕЛА КАКО СРЕДСТВО И МЕДИУМ ЗА РАЗВИВАЊЕ ПОЗИТИВНИ МОРАЛНИ ВРЕДНОСТИ КАЈ МЛАДИТЕ Natalija Pop Zarieva M.A. LITERARY WORKS AS A MEANS AND MEDIUM FOR DEVELOPING POSITIVE MORALVALUES WITH YOUNG PEOPLE	249
м-р Јадранка Бочварова, Зоран Павлов МОБИЛНОСТ НА СТУДЕНТИТЕ Jadranka Bocvarova M.A. Zoran Pavlov STUDENTS' MOBILITY	257
д-р Трајче Нацев САКРАЛНА АРХИТЕКТУРА ВО ГРАДОТ БАРГАЛА ОД IV ВЕК ДО КРАЈОТ НА ПРВАТА ДЕЦЕНИЈА НА VII ВЕК Trajce Nacev Ph.D. SACRAL ARCHITECTURE IN THE CITY OF BARGALA FROM THE IV CENTURY TO THE END OF THE FIRST DECADE OF VII CENTURY	267

УДК: 811.112.2'367.635:811.163.3'255

Оригинален научен труд
Original research paper

МОДАЛНИТЕ ЧЕСТИЧКИ ВО ГЕРМАНСКИОТ ЈАЗИК И НИВНИТЕ ПРЕВОДНИ ЕКВИВАЛЕНТИ ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК

д-р Билјана Ивановска¹
д-р Нина Даскаловска¹

Апстракт: Историскиот преглед на истражувањето на честичките е контроверзен од самиот почеток, дотолку повеќе што честичките сè уште се тежок објект за истражување. Со години, истражувањето на честичките се вршеше само на пишаниот јазик, бидејќи не постоеше интерес за малата група нефлектирани зборови кои не носеа граматичка точност на целата реченица. Во овој труд даваме преглед на модалните честички во германскиот јазик и нивните преводни еквиваленти во македонскиот јазик.

Клучни зборови: *модални честички, преводни еквиваленти, споредбена анализа.*

MODAL PARTICLES IN THE GERMAN LANGUAGE AND THEIR MACEDONIAN COUNTERPARTS

Biljana Ivanovska, Ph.D.¹
Nina Daskalovska, Ph.D.¹

Abstract: Research on particles has been controversial since its beginnings. The main reason is probably that the particles are still a difficult subject of research. For years, research on particles has been carried out only on the written language, because there has been no interest to investigate the small group of non-inflective words that do not affect the grammatical accuracy of the whole sentence. In this paper we give an overview of the modal particles in the German language and their translation equivalents in the Macedonian language.

Key words: *modal particles, translation equivalents, contrastive analysis.*

¹Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип.
Faculty of Philology, Goce Delcev University, Stip.

Вовед

Честичките се неменливи зборови што служат за истакнување или определување на други зборови, како и за образување на некои граматички форми. Во исказот некои честички служат за тврдење (*да*), други за одрекување (*не, ни, ниту*), трети за прашување (*дали, ли, зарем, нели*), четврти за искажување заповед (*да, нека*) итн.

Една група честички се користи за истакнување или определување на некои зборови или реченици во исказот. Во неа се изделуваат повеќе подгрупи, на пример за:

- засилување: *и, барем, дури, пак, просто* (Дури и него го пофалиле. Барем да го видам на фотографија, ако не можам во живо);
- изделување: *само, единствено, уште* (Само тој го познава. Единствено ти можеш да го разбереш);
- определување: *токму, имено, баш* (Токму вие ни требате. Баш тебе те чекав да влезеш);
- количественост – *токму/скоро/рамно/одвај* (За еден месец продале речиси/токму/рамно/скоро/одвај сто тони никел);
- посочување : *еве, ене, ете* (Еве ти ги гостите).

Во формообразувачки честички спаѓаат: *ќе, би, да, нека, по-, нај-, -годе, било* (ќе оди, да оди, нека оди, подобар, најдобар, кој било) (Минова Ѓуркова, 1998 С. 138-139).

Анализа и контрастивно јазично споредување

Во овој труд се обидуваме да направиме споредбена анализа на модалните честички и нивните преводни еквиваленти во делото „Смрт во Венеција“ од Томас Ман. Првата особеност на модалните честички е поврзана со нивното значење. Некои истражувачи сметаат дека честичките немаат значење, бидејќи еден исказ и без честички може да биде точен.

Но, се покажува дека честичките имаат значење кое се разликува од денотативното значење на зборовите кои имаат своја автосемантика. Од оваа причина е посебно тешко да се опише значењето на честичките. Тоа може да се забележи во многу реченици и тоа добро им е познато на преведувачите и на оние кои се занимаваат со јазично истражување и со преведување.

Честичките се полисемични. Модалните честички го одразуваат ставот на говорникот кон содржината на исказот, укажуваат и го модифицираат говорното дејствување, го распределуваат исказот во текстот и во говорната ситуација, го расчленуваат текот на разговорот, ги поврзуваат речениците во текстот и сигнализираат одредени претстави за говорниците (Хелбиг/Хелбиг 1999: 10).

Од ова може да се забележи колку различни значења може да имаат модалните честички. Поради тоа, често е многу тешко говорникот да го

најде нивното вистинско место во реченицата и на вистински начин да ги интерпретира за да може се разбере која информација се пренесува со нив. Оттука произлегуваат потешкотиите при преведувањето или толкувањето, без разлика дали станува збор за преведување од или на странски јазик или обратно. Во прилог наведуваме неколку реченични примери ексцерпирани од новелата “Der Tod in Venedig” („Смрт во Венеција“) и нивните преводни еквиваленти во истоимениот превод на Ј. Утковска (2008).

“So, hatte er bald nach dem Tee das Freie gesucht, in der Hoffnung, dass Luft und Bewegung ihn wieder herstellen und ihm zu einem erspriesslichen Abend verhelfen wuerden”.

<http://www.archive.org/stream/dertodinvenedig12108gut/12108.txt>

„И така, откако си го испи чајот, доби желба долго да се шета, со надеж дека свежиот воздух и раздвижувањето малку ќе го живнат за да може подоцна да ужива во плодотворната квечерина“. (2008:5)

“...er sich durchaus mit der Anschauung begnuegt, die heute jedermann, ohne sich weit aus seinem Kreise zu ruehren, von der Oberflaeche der Erde gewinnen kann, und war niemals auch nur versucht gewesen, Europa zu verlassen“.

<http://www.archive.org/stream/dertodinvenedig12108gut/12108.txt>

„... па никогаш не му паднало на памет да трага по нешто далеку од својот дом, а не пак подалеку од границите на Европа“. (2008:11)

“Auch wurde denn, was ihn da eben so spaet und ploetzlich angewandelt, sehr bald durch Vernunft und von jung auf geuebte Selbstzucht gemaessigt und richtig gestellt“.

<http://www.archive.org/stream/dertodinvenedig12108gut/12108.txt>

„Ete затоа, ненадејниот и задоцнет нагон што го обзеде, набрзо го заузда и го разгледа со разумот и со самодисциплината со која мајсторуваше уште од дете“. (2008: 11)

“Doch wurde ihm dessen Verbleib nicht deutlich, da er weder an seinem vorherigen Standort, noch auf dem weiteren Halteplatz, noch auch im Wagen ausfindig zu machen war“.

<http://www.archive.org/stream/dertodinvenedig12108gut/12108.txt>

„Но го немаше, не беше ни на скалите ни на постојката ни во трамвајот“. (2008: 15)

„Einzel, ohne Kameradschaft war er aufgewachsen und hatte doch zeitig erkennen muessen, dass ereinem Geschlecht angehoerte, in dem nicht das Talent, wohl aber die physische Basis eine Seltenheit war, deren das Talent“.

<http://www.archive.org/stream/dertodinvenedig12108gut/12108.txt>

„Растеше сам и без другарчиња, па уште како мал му стана јасно дека им припаѓа на оние кај кои физичката сила е поретка отколку талентот...“. (2008:19)

„Auch wuenschte er sehnlichst, alt zu werden, denn er hatte von jeher

dafuer gehalten, dass wahrhaft gross, umfassend, ja wahrhaft ehrenwert nur das Kuenstlertum zu nennen sei, dem es beschieden war, auf allen Stufen des Menschlichen charakteristisch fruchtbar zu sein“.

<http://www.archive.org/stream/dertodinvenedig12108gut/12108.txt>

„Тогаш умираше од желба да доживее длабока старост, бидејќи веруваше дека единствената уметничка дарба што единствено може да се нарече голем, сеопфатен и, да, вреден за пофалба е оној што е удостоен со продуктивност за време на сите етапи од човековото постоење“ (2008:19)

„...und Zucht war ja zum Gluecke sein eingeborenes Erbteil von vaeterlicher Seite“.

<http://www.archive.org/stream/dertodinvenedig12108gut/12108.txt>

„...а дисциплината, за среќа, му беше вродена особина што ја наследил од страната на неговиот татко“ (2008:19)

Особености на модалните честички

Една од карактеристиките на честичките е хомонимијата. Анализирани примери покажуваат дека една честичка може да исполнува различни функции во реченицата. На пример, *doch* може да се користи како адверзативен координиран сврзник, честичка за одговор и модална честичка;

eben – може да се користи како придавка, временски прилог или модална честичка. Во македонскиот јазик може да се јават различни преводни еквиваленти: *na* како субординиран сврзник и модална честичка или, пак, како замена за лична замена или модална честичка.

Значајна карактеристика на модалните честички е и нивната способност за комбинација. Германскиот јазик дозволува две или повеќе честички да се употребат една до друга. Во македонскиот јазик, можеби не со толкава фреквентност како во германскиот јазик, но сепак модалните честички дозволуваат нивно комбинирање до одреден степен. Оваа особеност ја прави покомплицирана употребата на честичките.

doch, сврзник: сепак, а, но, ама – како *adv.* да, секако; во исказни реченици: нема соодветен еквивалент – нели, па, но, но нели, веќе;

doch во императивни реченици – нема соодветствување;

doch во кондиционална реченица – само, де, да;

ja како *adv.* да, секако, па, но, нели, секако, навистина – во исказна реченица, нели, а, па сигурно, ама;

ja – во заповедна реченица – и;

mal – па;

eben – во императивна реченица – пак;

eben – во исказна реченица, имено, едноставно, токму, едвај.

Заклучок

Преведувачките еквиваленти за модалните честички ќе зависат од нивото на познавањето и владеењето на странскиот јазик. Иако еден говорник добро го познава мајчиниот јазик, сепак треба добро познавање истовремено и на странскиот јазик за да може да се разбере точното значење што го предава честичката во реченицата.

Анализите покажаа дека употребата на модалните партикули е многу почеста во германскиот отколку во македонскиот јазик, кога се зборува за превод од германски на македонски јазик. Во некои реченични примери не се сретнаа соодветни преводни еквиваленти на германските модални честички (пример: doch во императивните реченици, mal во затворените прашања.)

Изведените анализи го потврдија нашиот став дека тенденцијата која се јавува од недоволно проучување на употребата на модалните честички во никој случај не е надмината. Бумот на употребата на честичките, пред сè, во германскиот јазик и во некои други јазици не се однесува и на македонскиот јазик.

Но, од една страна, неопходно е да се анализираат партикулите во македонскиот јазик во споредба со оние од германскиот јазичен систем за да можат лексикографите, преведувачите, толкувачите, авторите на учебниците и наставниците по германски јазик правилно да ги употребуваат, а со тоа ќе се постигне и нивна правилна употреба во реченицата при процесот на преведувањето.

Библиографија на кирилица

1. Ман Томас (2008). Смрт во Венеција. Превод Јасмина Утковска. Скопје: Ѓурѓа.
2. Минова-Ѓуркова Л. (1998). Македонски јазик за средното образование. Скопје: Просветно дело.

Библиографија на латиница

1. Helbig/Helbig G. A. (1999). Deutsche Partikeln – richtig gebraucht? Langenscheidt-Verlag. Leipzig. Berlin. Muenchen.
2. Helling (1983). Deutsche Modalpartikeln in Uebersetzungsvergleich deutsch-italienisch italienisch-deutsch, Trieste.
3. Mann Th. “Der Tod in Venedig”
<http://www.archive.org/stream/dertodinvenedig/12108gut/12108.txt>

